

Ainekavad „Ajalugu“

Kohustuslike nädalatundide arv on järgmine:

Õppeaine	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass	5. klass	6. klass	7. klass	8. klass	9. klass
Ajalugu	-	-	-	-	-	1	2	2	1

1. Õppetegevused ja õpitulemused õppeainet

- 1) tunneb huvi oma perekonna ajaloo ja sellega seotud minevikusündmuste vastu;
- 2) teab, et kodukoht ja elutingimused on ajaloo käigus muutunud;
- 3) tajub mineviku ja oleviku seoseid;
- 4) mõistab ajalist järgnevust ajateljel,
- 5) omab üldist ettekujutust kodukoha ajaloo perioodidest.

1.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Ajalooõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb huvi mineviku vastu; teab, et minevik on olnud muutuv ja väga mitmekesine;
- 2) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost;
- 3) kirjeldab abivahendite toel olulisi ajaloosündmusi, inimeste eluviisi ja tegevusalasid õpitud ajastutel;
- 4) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi; teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes;
- 5) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna, kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda;
- 6) teab ja väärtustab kombeid ning traditsioone oma kultuuris; väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning määratleb end oma rahva liikmena;
- 7) leiab infot eri teabeallikatest, oskab hinnata erinevate teabeallikate usaldusväärsust.

1.2 Õppetegevuse kirjeldus arenguperioodide kaupa

Õppetegevus 6.–7. klassis	Õppetegevus 8.–9. klassis
6. klassis algav ajaloo õppimine võimaldab õpilastel suhestuda minevikuga. Ajalooõpetuses lähtutakse õpilasest kui ajaloos osalejast. Õpilasel kujundatakse arusaam, et ajalugu on ka tema enda lugu. Toetatakse õpilase isiklikele kogemustele ning eelnevatele teadmistele ja kujutlustele, kesksel kohal on nende aktualiseerimine ja süstematiseerimine. Ajalooga tutvumine algab enamasti õpetaja suunamisel ja juhendamisel, kasutatakse praktilisi õpiülesandeid (nt vanematelt ja vanavanematelt teabe kogumine oma pere ja suguvõsa kohta). Korraldatakse õppekäike muuseumidesse ja ajaloolistesse paikadesse, vaadatakse õppefilme. Õppetegevuse käigus omandatakse mitmesuguseid oskusi (küsimuste esitamine, teabe hankimine, eneseväljendamine), arendatakse koostööoskusi ja kujutlusvõimet. Ajalootunnis kasutatavad õpitegevused (lugemine, küsimustele vastamine, arutlemine, jutustuse kuulamine, ümberjutustamine) toetavad õpilaste psüühiliste protsesside ja kõne arengut, sealhulgas sõnavara rikastumist. Uut teemat käsitlema asudes selgitatakse välja õpilase eelteadmised ja laiendatakse sõnavara, et vältida võimalike väärkujutluste kinnistumist ja uute kujunemist. 6. klassis omandatakse teadmisi õpilase lähiümbruse kohta, 7. klassis keskendutakse juba laiemalt Eesti ajaloo ja üldajaloo õppimisele. Ajaloo õpetamisel on väga oluline muuseumide, ajaloo seotud paikade ja mälestiste külastamine, ajalugu tutvustavate filmide vaatamine ja muul viisil näitlikustamine.	8. ja 9. klassis keskendutakse Eesti ajaloo seostele Euroopa ja maailma ajalooga. Euroopas ja maailmas toimunud sündmusi käsitletakse eeskätt Eesti ajaloo paremaks selgitamiseks ja ilmestamiseks. Rõhutatakse, et Euroopas toimunud sündmused on tugevasti mõjutanud Eestis toimunud sündmusi (sõjad, revolutsioonid, tootmissuhete muutused jms). Ajalooõpetuse puhul seni olulisena rõhutatud põhimõtetele lisandub 8.–9. klassis tähelepanu pööramine otsestele ja kaudsetele põhjuslikele seostele. 8. klassi ajalooõpetuses on oluline tuua selgelt esile seosed varem õpituga, 9. klassis on põhitähelepanu lähiajaloo sündmustel, kuna just neil on igapäevaelus kõige tajutavam mõju õpilasele, tema perele/suguvõsale ja keskkonnale. Kesksel kohal on õpetaja ja õpilase koostöö. Õpilane vajab õpetaja tuge ja juhendamist põhikooli lõpuni. Arvestades õpilaste lugemisraskusi, loetakse teksti klassis ühiselt ning analüüsitakse seejärel loetut õpetaja suunamisel, et tagada selle mõistmine. Peale uute mõistete omandamise on olulisel kohal ka sõnavara laiendamine üldisemalt. Põhikooli lõpuni on vajalik näitlikustamine, teavet ei saada ainult õppetekstidest, vaid ka teistest allikatest (õpetaja jutustus, õppefilm, kaardid, fotod jne). Suur osa näitlikustamisest toimub teabe- ja sidetehnikavahendite toel. Õppe raames tehakse õppekäike muuseumidesse ja ajaloolistesse paikadesse, näidatakse filme, mis kajastavad minevikus toimunud sündmusi jne

1.3. Õpitulemused kooliastmete ja klasside kaupa

Õpitulemused II kooliastmes	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
6. klassis Õpilane: 1) tunneb huvi oma perekonna ajaloo ja sellega seotud minevikusündmuste vastu; 2) teab, et kodukoht ja elutingimused on ajaloo käigus muutunud; 3) tajub mineviku ja oleviku seoseid; 4) mõistab ajalist järgnevust ajateljel, omab üldist ettekujutust kodukoha ajaloo perioodidest.	Muinas- ja vanaaajast Sissejuhatust. Mis on ajalugu. Kuidas me saame teada inimeste elust minevikus. Kuidas arvatakse ajaloos aega. Ajaloo periodiseerimisest. Muinasaeg. Inimkonna tekkimine. Ürgnimene, tema areng. Ürginimese uskumused. Sugukonnad. Hõimud. Karjakasvatuse ja põlluharimise algus. Looduslike tingimuste osa inimkonna arenemisel. Ürgkogukondliku korra lagunemine. Muinasaja ajajärgud ja nende üldisloomustus. Vanaaeg. Vanaaja sisu ja üldisloomustus. Vana-Ida. Idamaade muistsed tsivilisatsioonid ehk kõrgkultuurid. Idamaade kõrgkultuuride tekkimine. Vana-Egiptus. Mesopotaamia. Muistne Hiina ja India. Vana-Kreeka. Linnriigid ehk polised. Athena ja Sparta. Vana-Kreeka kultuur. Teater. Kirjandus ja kunst. Olümpiamängud.	Keel ja kirjandus Ühiskonnaõpetus Geograafia / loodusõpetus Inimeseõpetus Kunst Tehnoloogia ja käsitöö	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Kultuuriline identiteet Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond Väärtused ja kõlblus Tehnoloogia ja innovatsioon

	Vana-Rooma. Rooma riigi tekkimine. Elu-olu Rooma riigis. Rooma vallutused. Ristiusu tekkimine ja levik. Rooma kultuur. Suurrahvaste rändamine ja Lääne-Rooma riigi lõpp.		
--	---	--	--

Õpitulemused III kooliastmes	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
7. klassis Õpilane: 1) selgitab õpitava ajalooperioodiga seostuvaid olulisemaid põhimõisteid; 2) nimetab tähtsamat muinasajast ja selle perioodidest (kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg), kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid; 3) teab vanaaja kultuure ja oskab nimetada ajastu olulisemaid saavutusi ja leiutisi; 4) kirjeldab kõige üldisemal kujul keskaja olemust; 5) teab keskaja Euroopa eluolu muutusi, avastusi ja leiutisi; 6) teab olulisemaid sündmusi, mis leidsid aset keskajal Eesti aladel.	Muinasaeg- Eiaja ühiskond.Põlluharimise ja metallikasutuse algus. Eesti asiajal Vanaaeg- Lähis-Ida.Egiptus või Mesopotaamia.Iisrael.India või Hiina.Vana-Kreeka. Rooma. Varakeskaeg- Lääne Euroopa varakeskajal (5.-10..sajand) Araablased. Viikingid.Eesti muinasaja lõpul.	Geograafia, Matemaatika Tööõpetus Võõrkeeled Kunst Muusika Inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus. Kirjandus	Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Väärtused ja kõlblus Teabekeskond Tervis ja ohutus Keskond ja jätkusuutlik areng
8. klassis Õpilane: 1) selgitab üldisi fakte uusaja sündmustest ja inimeste elu-olust Eestis kuni Esimese maailmasõja lõpuni; 2) nimetab Euroopa ja maailma uusaja tähtsamaid sündmusi, mis on mõjutanud Eesti ajalugu; 3) tunneb huvi Eesti mineviku vastu Euroopas; 4) teab, et Euroopas toimunud sündmused on oluliselt mõjutanud Eesti ajalugu;	Uusaja ajalugu Uusaeg. Uusaja sisu ja üldiseloomustus. Euroopa uusaja algul. Kapitalistlik areng. Inglise kodanlik revolutsioon. Inglismaa asumaad Ameerikas. Ameerika iseseisvussõda. USA moodustamine. Suur Prantsuse kodanlik revolutsioon. Prantsuse Keisririigi sõjad. Napoleoni sõjakäik Venemaale. Eesti XVIII ja XIX sajandil. Venemaa XVII sajandi lõpul. Peeter I.	Geograafia, Matemaatika Tööõpetus Võõrkeeled Kunst Muusika Inimeseõpetus Ühiskonnaõpetus. Kirjandus	Kultuuriline identiteet. Tehnoloogia ja innovatsioon. Teabekeskond. Väärtused ja kõlblus. Tervis ja ohutus

5) kirjeldab, kuidas majanduslikud ja ühiskondlikud muutused on mõjutanud inimeste elukorraldust; 6) teab, et inimeste teadmised on kujunenud suhtlemises teiste rahvastega; 7) kõrvutab ajateljel mõningaid olulisi Eestis ja Euroopas toimunud sündmusi; 8) tunneb ajaperioodi iseloomulikke tunnuseid.	Põhjasõda. Eesti ala ühendamise Venemaaga. Eesti pärast ühendamist Venemaaga. Balti erikord. Pärisorjus. Pärisorjuse kaotamine. Talurahva eluolu. Mahtra sõda. Rahvusliku liikumise algus. F. R. Kreutzwald, "Kalevipoeg", J. W. Jannsen, L. Koidula, J. Hurt, C. R. Jakobson. Esimene üldlaulupidu. Eesti teatri algus. Eesti rahvuse kujunemine. Tööstuse arenemine. Raudteed. Linnade kasv. Tööliste elu. Eestlaste väljarändamine. Üldine venestamispoliitika. Kool ja haridus XIX sajandi teisel poolel. Eesti Vene revolutsioonide ja Esimese maailmasõja keerises. 1905.- 1907. aasta revolutsioon. Revolutsioonisündmused Eestis. Mõisate põletamine. Karistussalkade tegevus. Revolutsiooni lüüasaamine. Esimene maailmasõda. Sõdivad pooled. Venemaa Esimeses maailmasõjas. Veebruarirevolutsioon. Oktoobripööre Venemaal. V. I. Lenin. Võimuhaaramine enamlaste poolt Eestis. V. Kingissepp. Nõukogude võim. Saksamaa pealetung. Eesti		
---	---	--	--

	Vabariigi väljakuulutamise. K. Päts. Esimese maailmasõja lõpp.		
9.klassis Õpilane: 1) teab Eestimaa ajaloo peamisi sündmusi ja protsesse Vabadussõjast tänapäevani, oskab neid seostada Euroopas ja maailmas toimuvaga; 2) teab oma põhiõigusi ning kohustusi, üldisi õigusnorme, orienteerub võimu- ja valitsemismehhanismi põhiküsimustes, tunneb end Eesti Vabariigi täisväärtusliku kodanikuna; 3) teab olulisemate ajaloosündmuste daatumeid; 4) teab piiratud hulgal ajaloolisi isikuid (Vabadussõja kangelased, riigimehed, kultuuritegelased); 5) tunneb 6) teab ainealaseid põhimõisteid, oskab neid kasutada; 7) teab mõningaid ajaloolise sisuga ilukirjanduslikke teoseid; 8) teab piiratud ulatuses tänapäeva poliitilist kaarti;	Lähiajalugu Eesti Vabadussõda. Vabadussõja algus. Kaitse organiseerimine. Murrang Vabadussõja käigus. Eesti vabastamine. Soomusrongid. Koolipoisid Vabadussõjas. Sõjategevus väljaspool Eestit. Landeswehri sõda. Tartu rahu. Eesti riikliku iseseisvuse ajal. Eesti riiklik korraldus. Maareform. Kommunistide võimuhaaramise katse 1. detsembril 1924. a. Eesti Vabariigi edusammud majanduse ja kultuuri vallas. Eesti rahvusvahelisel areenil. Rahva elu-olu. Maailm kahe maailmasõja vahel. Esimese maailmasõja tulemused. Asumaad ja emamaad. Ülemaailmne majanduskriis. Fašistide võimuletulek Itaalias. Natside võimuletulek Saksamaal. Venemaa (Nõukogude Liit) kahe maailmasõja vahel. Teine maailmasõda. Molotov-Ribbentropi pakt. Teise maailmasõja algus. NSV Liidu sõjaväebaasid Eestis. Soome Talvesõda. Eesti	Geograafia, Matemaatika Tööõpetus Võõrkeeled Kunst Muusika Inimeseõpetus, Ühiskonnaõpetus. Kirjandus	Keskkond ja jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet. Tehnoloogia ja innovatsioon. Tervis ja ohutus

9) oskab nimetada ja näidata kaardil iseseisvunud asumaid, imperialistlike suurriikide asumaid, maailma suurriike; 10) oskab ajaloolisi tekste mitmel erineval viisil taastada (jutustada, kirjeldada jne); 11) oskab teha märkmeid, elementaarselt konspekteerida.	okupeerimine NSV Liidu poolt. Nõukogude võimu kehtestamine Eestis. Eesti okupeerimine Saksamaa poolt. Saksa okupatsioon Eestis. Teise maailmasõja üldine käik. Eestlased Teises maailmasõjas. Lahingud Eestis 1944. aastal. Eestlaste massiline põgenemine Läände. Teise maailmasõja lõpp. Teise maailmasõja järgne maailm. Külma sõda. Tööstusriigid. Kommunistlikud riigid. Rahvaste vabadusliikumine. Koloniaalsüsteemi kokkuvarisemine. Uued iseseisvad riigid. Arengumaad. Eesti Nõukogude okupatsiooni ajal. Perestroika Nõukogude Liidus ja Eestis. Eesti taasiseseisvumine. Nõukogude Liidu lagunemine. Tänapäeva Eesti ühiskond. Eesti riik (riigivorm, riigi sümbolid). Põhiseadus. Valimised. Parlament. Riigipea. Valitsus. Omavalitsus. Kohus. Kodanik ja riik (kodakondsus, kodanike põhiseaduslikud õigused, vabadused ja kohustused, kodanike ja riigi kaitse). Eesti Vabariik ja maailm.		
--	--	--	--